

ס תשובת ר' לוי י
חביב.
(נ) כשנפסק אות, דוקא * בשנכתב בכשרות (נד) * ואחר כך נפסק, אבל אם (נז) מתחלה בשנכתב היה שם (נח) נקב ונפסק בו, או אם (נז) רגל הכ"ף הפשוטה או פיוצא בה מגיע לסוף הקלף (נח) בלי הקף (נז) קלף (נז) מתחלתו (ס) פסול:

באר היטב

דוקא נפסק על ידי נקב דאז נש חלוק הנה הואיל ואין מקפת גויל, כי זהו לשון הבית יוסף, ואם תאמר ותיכי מכשרין באיפסק שום אות בנקבא והא אמרין בהקפין קל אות שאין גויל מקף לה מארבע רוחותיה פסול, ונש לומר דהא דמכשרין, הינו, דוקא בשנפסק אחר שנכתב, דכיון דכשנכתבה היתה כשרה שהיה מקיפה גויל מארבע רוחותיה, אבל בשנכתבה הפתחה היה שם נקב ונפסקה בו אף על פי שיש בו שיעור אות, פסולה, משום דמפולס לא הקפה גויל, עין שם, ובש"י דר"ק. כתב בתשובת הר"י הלוי, אם יש שריטה דקה בתוך האות ואינו עובר מעבר לגויל כשר, בין שאינו נראה אות חלוקה לשנים עין משה יוסף חלק א סימן א: (ס) קלף. אף על פי שהיא ארקה כראוי, מנן אברהם:

משנה ברורה

ואתו כה, רק בספק לנו אם יש בו שיעור כראוי מהני. וכל זה בלא תקון, ולענין תקון עין בבאר הלכה: (ג) כשנפסק אות, והוא הדין מה דמכשיר לעיל בסעיף טו אם נקב רגל הה"א (ס) אבל בנקב תלול דמכשיר שם המתכבר הוא אפלו נקב קדם הכתיבה, ולא נקט שם אם לאתר שנכתב וכו', אלא משום ספק דנקב רגל: (נד) ואחר כך נפסק, והשעם, דלא בעינן מקף גויל רק בעת הכתיבה, ולפי זה אפלו אם מגיע הנקב מאות לאות שסמוך לו, גם כן כשר. אכן הדרך התיים בהלכות קריאת התורה בדין כו מתמיר בזה, ועין בבאר הלכה, ודע עוד, דבעינן נגיעת האותיות אפלו אם יודע בבורר שנעשה לאתר הכתיבה גם כן פסול ודרך החיים שם וכן משמע בבית שמואל באפן העור בסימן כה סעיף קטן כט עין שם דסקינא לה גם כן דצריך לחש לתרוץ ראשון שפכית יוסף בדבור המתחיל ואם תאמר וכו', דאין מחלק בנגיעה בין אם לא הקף בעת הכתיבה או אחר כך: (נז) מתחלה. ובספק מתי נעשה הנקב, תולין דאחר הכתיבה נעשה, דמסתמא אם היה בעת הכתיבה היה הסופר רואה, אם לא שהנקב קטן מאד ודרך החיים: (נו) נקב. דוקא נקב או קרע אף שאין נכר כלל ההפסק, ומשום דלא היה מקף גויל בעת הכתיבה ולכשי שדרן. (ס) אבל הפסק בעלמא כשר ואין צריך שום תקון, בין שיש שיעור אות עד מקום ההוא, ובדלעיל בסעיף טו וסעיף טז, ואם נמצאות שריטות דקות בתוך שיעור אות, עין בבאר הלכה בסעיף כה: (נז) רגל. וכל שבין גג האותיות ואמצען שאין להם הקף גויל בעת הכתיבה, ונקט רגל לרבותא, אף דבעת כתיבת סוף הרגל כבר נגמר צורת האות כראוי, אפלו הכי כל זמן שלא סלק ידו מהאות מקרי דבר זה בעת הכתיבה ובעינן לכל האות הקפת גויל: (נח) בלי הקף. ואפלו אם היא ארבה כראוי, דהינו, שיש בה שיעור שאפלו אם נגזרה קצת למשה ישאר צורת אות, מכל מקום פסול ונמן אברהם בסעיף קטן כב (עין פנן אברהם סעיף קטן ג): (נז) מתחלה. אבל אם נתמך הקלף אחר כך ועל ידי זה אין מקף גויל, כשר: (ס) פסול. (ס) ואם רוצה לתקן, יגרר קצת כדי שיהיה מקף גויל, (ס) אבל בדוק מטלית לא מהני להקפת גויל, דבעינן הקפת האות מגוף הסתמי:

באר הלכה

* כשנכתב בכשרות, ומכל מקום דוקא בנפסק על ידי נקב, דהפית יוסף בתרועה השני חסיד דעל ידי נקב פנינן גם כן שנפסק אחר כך, אבל בנגיעה אות לאות, אף שנכתב בכשרות ונדרבן אחר כך פסול, כדמשמע בסעיף יח. דבר משה חלק אורח חיים בסימן ת, הביאו הגאון ר' עקיבא איגר בתדושייו. ודרך החיים בהלכות קריאת התורה בדין כה סוכר דגם זה תלוי בשני התרועים שבבית יוסף, ולתרוץ שני כשר, אף שצריך לחוש לתמרת שני התרועים, ונמצא שיש בזה לדבריו ספקא דדינא. ומחשעיה יח אין ראה כלל, דשם מדי בעת הכתיבה גופא, אחר שנגמר צורת האות נגע אות בתכור, מה שאין כן בזה שכתב סלק ידו. וסבירא וזו מברחת ממה שכתב השלחן ערוך מגיע לסוף הקלף, על כרת דאין סוכר בהירושלמי דמכשיר בנגיעה אות לאות אחר שנגמר צורתה, וכמו שכתבו הפרישה ובאר הג"א, ואף על פי כן כתב לבסוף בלי הקף קלף מתחלה דוקא, משמע דאם נתמך הקלף אחר כך ועל ידי זה אין מקף גויל, כשר, ועל כרתה הטעם כמו שכתבנו. ומתוך מה שציין הג"א בסעיף יח סעיף קטן ג, עין שם, משמע גם כן שפירש להשלחן ערוך דמדי בעת הכתיבה, ואין סותר כלל לסברת תרוץ חשני שאבדו השלחן ערוך בסעיף טו. היצא מדברינו, דאין ראה להחמיר יותר בזה ממה שסובר בעל דרך החיים שם, עין שם, דהוא ספקא דדינא, ונפקא מנה לענין להוציא אחרת, עין שם: * ואחר כך נפסק, עין בבית יוסף. ועין בדרך החיים בהלכות קריאת התורה דין (כו) [כו], שכתב שם דאף לתרוץ ראשון של הבית יוסף פוסל תסרון הקף גויל על ידי נקב, ורק לתמרא חשש המתכבר לתרוץ השני, ומוכח שם לדבריו דלא מחלק המתכבר בין נקב מקדם לנקב אחר הכתיבה רק אם יש על כל פנים הקף גויל לנקב שאצל האות, והנקב אין מבטל הקפת הגויל שפכית, ונמצא שיש הקף גויל על כל פנים, אבל אם הנקב מגיע מאות לאות שסמוך לו, פסול בכל גויל, דזה חשוב בנגיעה אות לאות, וכתרוץ ראשון דנקטין ביה גם כן בלהחמיר, ודרכי פוסל המתכבר לעיל לפי הירושלמי אפלו אם לאתר שנכתב נקב, דזה שנקב כל תלול דזה בנגיעה אות לאות, עין שם (נל נה לפי דעתו, אבל הפרי מגדים במשפחות זמנ סעיף קטן ח דעתו, דעור דאם דמסתבר הוא רק קדם שנכתב, עין שם). ותליא נשגבה על דברי הדרך החיים, אם כן למע כתב, או אם רגל וכו' בלי הקף קלף מתחלה, אפלו אם הקלף שסמוך להאות נתמך אחר כך צריך להיות פסול לרידה, דשמה חלכה בתרוץ הראשון ולא מתקלינן בין קדם לאתר כך, וכל נקב מקלינן משום דיש על כל פנים הקפת גויל סמוך לנקב שאצל האות, מה שאין כן בזה שנחתך לגמרי, אלא ודאי דהפית יוסף סוכר דאם נעשה הנקב נראה לי באמת דכל שבין לפי תרוץ ראשון של הבית יוסף אינו פוסל תסרון הקף גויל על ידי הנקב, כי הנה הפית יוסף הוציא דין זה שכתב בשלחן ערוך מתמת דחקשה לו תיכי מכשרין בנפסק שום אות על ידי נקב, הא אמרין כל אות שאין מקף גויל לה מארבע רוחותיה פסולה, ותרוץ דלא אמרין כל אות וכו' רק בשניה על ידי נגיעה אות לאות אבל לא על ידי נקב, אי נמי דלא פסלינן מתמת מקף גויל רק אם בעת הכתיבה לא היתה מקפת, מה דקאין כן כשנכתב בכשרות, והפית יוסף העתיק פה לדינא תרוץ חשני, והנה לפי דברי הדרך החיים הג"ל שיעצא לדון בדבר החדש דאף לתרוץ ראשון בעינן הקפת גויל, אף לתיי כשר על ידי נקב משום דיש גויל מעבר להנקב סמוך לאות שאצלו וזה תשוב מקף גויל, תמהני, דאם כן אם תרגל חד' מגיע לסוף בלי הקף קלף, פסול אפלו לתרוץ ראשון לדבריו, וזה אינו כדמוכח בבית יוסף דתשובת הר"ב"ח דפוסל בזה לא אתא רק בתרוץ שני, ואפלו אם תרצה לדחוק בהפית יוסף ודלכלי עלמא כתב דינא דהר"ב"ח, אכן מדרכי משה תאריך מוכח בהדיא דלתרוץ ראשון כשר בזה, עין שם. אחר כך מצאנו בענין ח' יתברך שגם הלבחשי שדר משיי בזה על הנוגע ביהודה שכתב גם כן בהדרך התיים הג"ל, גם הפרי מגדים במשפחות זמנ בסעיף קטן יד כתב להדיא דלתרוץ ראשון של הבית יוסף לא בעינן הקף גויל בנקב, ואפלו אם מתחלת הכתיבה הנה רגל חד' בלי הקף קלף כשר, ואם כן ממילא לפי זה אפלו אם הנקב מגיע מאות לאות שסמוך לו כשר לדין כשנעשה אחר הכתיבה. ואף שכל זה ברור בענין ח' יתברך, מכל מקום צריך עיון למעשה אחרי שדרכי החיים הנוגע ביהודה מתמירין בדבר, ועל כל פנים בהצטרף עוד איזה קלא, כגון שחאות גדול יותר משעור, ונקב נעשה בסופו באפן שאפלו אם ינכה מקום הנקב ושעור דחקפת גויל גם כן ישאר שעור הנאות אות, יש לצדד להקל ולצדד לזה דעת הדר"ד שהובא בסימן זה במנן אברהם סעיף קטן ג, כי אפלו לדעת הדרך התיים הנוגע ביהודה הג"ל אינו רק ספקא דדינא דשמה חלכה בתרוץ שני. ויתר טוב אם יכול לגור מעט מעבי הקו של האות ודעה מקף גויל, דזה מהני

שער הציין

(ס) מפרי מגדים ולבושי שדר שם לעיל: (סא) חדושי ר' עקיבא איגר ושאור אהרונים: (סב) מנן אברהם בסעיף קטן כז: (סג) פרי מגדים באשל אברהם דרך חיים: